

Washingtons vinproducenter har levt lite i skuggan av Kalifornien. Men nu tar vinodlarna i nordväst plats på vinscenen och visar musklerna. Fotografen och skribenten Claes Löfgren tar oss med bland vingårdar och historiska tillbakablickar.

Text och foto | Claes Löfgren

På väst- fronten

MYCKET NYTT

SEATTLE

Min rundresa i Washington State tar sin början i Seattle. Det känns naturligt eftersom det ju var här vinodlingen tog sin början. Några vinsugna professorer i Seattle tog delstatens dittills blygsamma odlingar till en ny nivå när de 1962 bildade Associated Vintners, senare Columbia Winery. Hobbyodlarna gjorde bra viner och byggde en stor produktionsanläggning utanför Seattle. Det som blev Columbia Winery ägs i dag av kaliforniska Gallo och är statens tredje största producent.

SAMTIDIGT HADE NÅGRA jordbrukare börjat plantera riesling i Yakimadalen och bildat American Wine Growers. De hyrde in legendaren André Tchelistcheff från Beaulieu Vineyard i Napa, som såg möjligheterna, och blev konsult åt det som i dag är statens i särklass största vinproducent, Chateau Ste Michelle Estates. Med 3 500 hektar egna druvor och som största inköpare från oberoende odlare, är de livsnerven i vinindustrin. De producerar mer än hälften av allt vin i Washington – över 100 miljoner liter.

Men på sistone har jätten haft problem med lönsamheten och nyligen kom beskedet att Ste Michelle säger upp 40 procent av druvinköpen under en femårsperiod.

– Vi måste minska produktionen och fokusera på premiumsegmentet, säger Linda Eller, kommunikatör på Chateau Ste Michelle.

Det vill säga 120 olika etiketter, mest uppmärksammat är kanske deras samarbete med Ernst Loosen i Mosel, vinet Eroica gjort på riesling är en jättesuccé.

Antinori och Gassier är andra samarbetspartners med lyckat resultat.

De flesta vinerna görs i Chateau Ste Michelles huvudanläggning Canoe Ridge utanför Paterson i Columbia Valley. Columbia Crest är en annan gigant inom gruppen som består av 21 olika märken och har egen anläggning. De äger även Spring Valley Vineyard där Kate Raymond gör fylliga och peppriga viner i lite traditionell stil.

QUILCEDA CREEK LIGGER i Snohomish, norr om Seattle. Där började Alex Golitzin göra vin i liten skala 1975. Hjälp och uppmuntran fick Golitzin av sin morbror, ovan nämnda vinlegendaren André Tchelistcheff. Till sammans med hustrun Jeannette startade >

”Vinerna härifrån anses mycket bra och de fick tidigt uppmärksamhet tack vare bland annat 100 poängare av den amerikanska vinkritikern Robert Parker”

- > Alex Golitzin Quilceda Creek, statens tolfte registrerade vinnanläggning. I dag har sonen Paul tagit över och här görs Washingtons mest eftersökta och belönade viner. Och även bland de dyraste, men de kostar ändå bara en bråkdel av vad motsvarande kvalitet kostar i Napa. Alla druvorna tas från vingården Galitzine i Red Mountain AVA samt från Champoux och Mach One i Horse Heaven Hills AVA vid kanten av Columbia River. Vinerna härifrån anses mycket bra och fick tidigt uppmärksamhet tack vare bland annat ”100 poängare” av den amerikanska vinkritikern Robert Parker.

SEATTLE ÄR GRÖNT och frodigt, regn och fukt från havet ligger ständigt på. Många vinproducenter har sina anläggningar här, ännu fler har så kallade ”tasting rooms” där de säljer vinerna till besökare. Men druvorna, de växer tre timmar österut, på andra sidan av Cascade Mountains. Bergskedjan står som en mur mot det maritima klimatet och på andra sidan är det torrt, på gränsen till öken. Här börjar man förstå hur landskapet har bildats och hur dominerande Columbiafloden och dess biflöden är. Utan vatten inget liv, det gäller verkligen här. Varma dagar med temperaturer långt över trettio grader växlas med kyliga nätter som förlänger mognadsprocessen.

Vintrarna kan vara väldigt kalla med risk för frost på vårarna. Samtidigt har de små problem med skadedjur och Phylloxera har inte fått grepp här. Kombinationen kyla och loess jordar har hållit den borta. Hittills får man tillägga, den har börjat härja i Walla Walla. Men de flesta vingårdarna är inte ympade på resistent rötter vilket kan vara en tickande bomb ifall pesten sprider sig.

TVÅ NATURFENOMEN PRÄGLAR landskapet och jordmånen i östra Washington och delar av Oregon. För femton miljoner år sedan spred stora vulkanutbrott lava över landskapet och landhöjningen skapade de stora bergen. Vid slutet av istiden, för 15 000 år sedan, skapades en enorm sjö i Montana av ytterligare vulkanutbrott och den smältande isen. Trycket sprängde isvallen och skapade en flodväg som rann ner över Washington mot Stilla havet. Detta upprepades 40 gånger under en 2000-

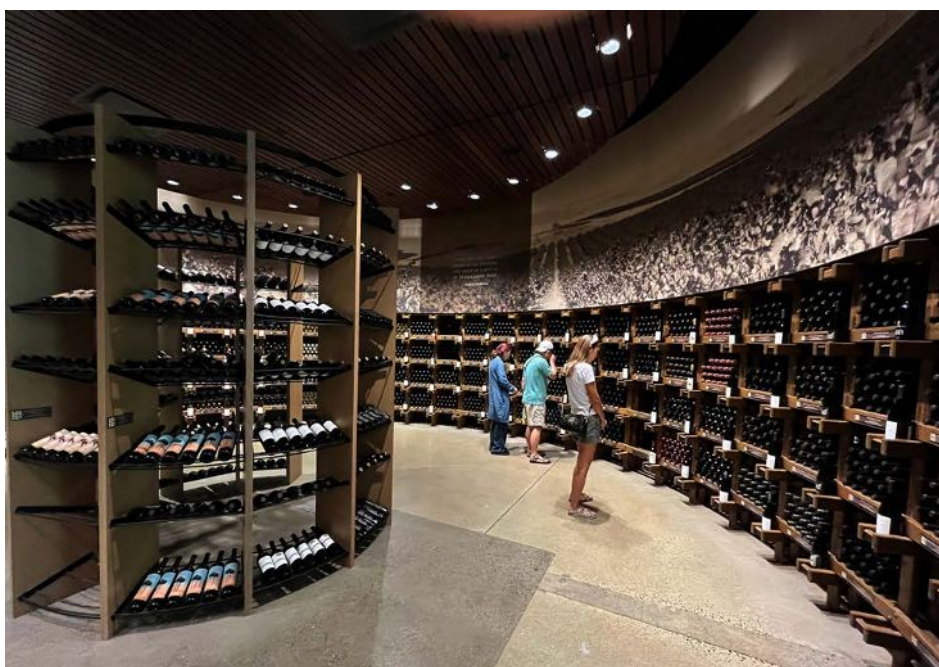
Föregående uppslag:
Horse Heaven Hills är en av de främsta vingårdarna, planterad vid Columbia floden.

FOTO: ANDREA JOHNSON/
WASHINGTON STATE WINE
COMMISSION

1. Quilceda Creek gör prisbelönda viner som hyllas stort av vinvärlden.
2. Chateau Ste Michelle Estates är störst i Washington med bra viner i alla prisklasser.
3. Andrew Latta gör spännande viner i sitt urban winery, beläget i ett industriområde i Seattle.

1.

2.

årig period och tog med sig vulkanisk jord som basalt, stora stenar, sediment och olika jordarter. Detta kallas för Missoulafloden och kraften i genombrotten skapade den terroir som är så gynnsam för vinodlingen. Djupa dalar med skikt på skikt av olika jordlager. Columbia Gorge skapades av dessa krafter och är vansinnigt vackert att resa längs.

EN AV VINPRODUCENTERNA i utkanten av Seattle är Andrew Latta. Han arbetade i tio år åt vinproducenten Charles Smith (mer om honom i nästa nummer) innan han blev sin egen. I dag har han ett så kallat "urban winery". Det innebär att han inte äger egna vingårdar, men har full kontroll i samarbete med druvodlarna. Han söker sig till svalare lägen på högre höjder för att få till lite elegantare viner. Andrew arbetar med lite udda druvor, han bjuder på roussanne, pinot gris förutom chardonnay. Bland de röda har han olika varianter av GSM, grenache, syrah och mourvedre. Syrah och cabernet är också en lite ovanlig kombination, en hyllning till kultproducenten Trevallion. Han använder bara naturlig jäst, så lite sva-vel som möjligt och när det går 50 procent hela klasar. En sympatisk producent som förutom sina vanliga viner gör en serie viner som han kallar Kind Stranger där en del av intäkterna går till välgörande ändamål. Genomgående välgjorda och läckra viner.

EN ANNAN HISTORIA är den om DeLille Cellars, en av pionjärerna i området. De startades av fyra entusiaster i början på 1990-talet. Chris Upchurch hade gjort lite vin hemma i garaget och var tänd på att göra mer. Han blev kompis med Jay Soloff och de började göra vin tillsammans. Drömmen om ett eget vinmärke började gro. På ett Rotarymöte möttes Jay och Greg Lill och började prata vin. Tillsammans med Gregs pappa Charles Lill, som satt på pengarna, formades DeLille Cellars. De tog in en av Washingtons tidiga legender, David Lake MW som konsult. Siktet från start var att göra Bordeauxblandningar, de reste runt i i västra Frankrike och lärde sig så mycket som möjligt av de stora slotten. Druvor köptes sedan från de bästa vingårdarna i Red Mountains och Horse Heaven Hill. I dag anses de vara bland statens främsta producenter med viner som Chaleur Estate, D2, och Chaleur Blanc.

De har byggt ett stort och modernt vineri och "tasting room" i ett upprustat bryggeri och driver även Woodinville's absolut främsta restaurang här.

Jason Gorski är vinmakare och vingårdsansvarig sedan 2019, efter att ha arbetat parallellt med Chris Upchurch sedan 2011. DeLille är ett kultvin som verkligen visar vilken kapacitet det finns när rätt druvor hamnar i rätt händer.

YAKIMA VALLEY & RED MOUNTAIN

I Prosser i Yakima Valley träffar jag Gabriel Crowell som tillsammans med två kompisar startade Tirridis för två år sedan. Tre champagneälskande enologistudenter som gett sig den på att det går att göra bra mousserande vin i Washington. Och de har på kort tid höra låtit tala om sig. De hyr in sig i en gammal nedlagd äppelfabrik som omvandlats till en gigantisk vinfabrik.

Vinerna, Tirridis är den enda producenten i Washington som bara gör mousserande vin, är genomgående snygga med bra syra. De använder delvis de vanliga druvorna chardonnay och pinot noir, men experimenterar även med druvor som riesling, pinot gris och viognier.

Framställningen sker till 100 procent enligt den traditionella metoden, inget fusk med tillsatt kolsyra. De flesta vinerna är Non-Vintage, de blandar olika årgångar i den mån det går. De har ju inte hålla på så länge.

RED MOUNTAIN AVA är inte stort, men bland de viktigaste områdena för kvalitetsvin.

Två framsynta herrar planterade de första druvorna 1975 i det då ödsliga området.

Kiona Vineyards kallades odlingen och följdes därefter av Ciel de Cheval. Därefter kom en ny familj in och planterade det som skulle bli Klipsum. Vingårdarna blev berömda när framgångarna för Quilceda Creek och DeLille spred sig och efterfrågan på traktens druvor sköt i höjden.

Tom Hedges och hans franskfödda fru Anne-Marie startade 1986 en exportfirma i Washington. Av en slump fick de 1987 en stor order av svenska Vin & Spritcentralen, som smakat deras merlot/cabernet blandning från Columbia Valley. Vinet blev en sådan succé i Sverige att paret 1989 hade råd att köpa mark i det då okända Red Mountain AVA och plantera 20 hektar med Bordeaux druvor. Svenska vinmakaren Lars Torstenson var i flera år flying winemaker.

Toms och Anne-Maries dotter Sarah Hedges Goedhart är ansvarig vinmakare sedan 2015 och sonen Christophe är vd.

Christophe berättar om Hedges historia.

– Tom hörde att de sökte vin härifrån så han använde sina kontakter för att få ihop något han hoppades skulle gillas av de svenska inköparna. När väl ordern kom hade han inget färdigt vin i den volymen och inga pengar.

Han begärde då hälften av pengarna i förskott, vilket inte var något problem för den statliga jätten. På så sätt kunde han köpa de volymer som sedan skeppades till Sverige.

Egendomen har vuxit till drygt 50 hektar och vinerna, som anses vara bland Red Mountains främsta, finns än då och då i

1.

2.

1. Christophe Hedges och hans familj gillar Sverige, framgångarna här byggde vingården.
2. Chris och Thea Upchurch i Red Mountains gör fantastiska viner i liten skala. Deras stora konstintresse avspeglas på vintetiketterna.

”Tom hörde att de sökte vin härifrån så han använde sina kontakter för att få ihop något han hoppades skulle gillas av de svenska inköparna”

Systembolagets beställningssortiment. Sedan 2008 odlar Hedges helt biodynamiskt. Det har sina utmaningar, men hittills har de lyckats slå tillbaka olika angrepp med ekologiska metoder.

Bara ett fåtal odlar biodynamiskt i delstaten, men det ekologiska tänket har ökat markant. Sedan 2022 har Washingtons odlare skapat en gemensam certifiering, Sustainable WA, där ett antal punkter måste uppfyllas för att kunna kalla sig hållbar odlare.

NÄRMSTA GRANNE MED Hedges är Col Solare med vineri och ”tasting room” i italiensk stil. Vinmakare är Stephanie Cohen.

Lite längre nerför backen träffar jag Chris Upchurch och hans fru Thea. Efter att han lämnade DeLille njuter han av livet med vingård i en betydligt mindre skala. Hans egna viner håller givetvis samma klass. Vingården köptes redan 2007, men det är först de senaste åren han kunnat lägga all sin tid här. Chris och Thea har huvudsakligen cabernet sauvignon och merlot planterat i Red Mountain, men sedan några år äger de även en vingård i ett nytt AVA Candy Mountain.

WALLA WALLA

Walla Walla AVA är centralt både i Washingtons historia och nuvarande popularitet. Den lite sömniga staden var tidigare centrum för vete- och ärtodlingar, men är nu bland de hetaste vinregionerna i världen.

Downtown Walla Walla är trevligt med tastingrooms längs hela huvudgatan och i omkringliggande kvarter.

Här började modern vinhistoria 1974 då Gary Figgins startade Leonetti Cellars. Han var även med att plantera statens då största vingård, Seven Hills Vineyard tillsammans med Norm McKibben och Marty Clubb från L'Ecole 41. Ungefär samtidigt planterade Marty Clubbs granne Rick Small sin vingård som skulle bli Woodward Canyon Winery.

L'Ecole 41 hör fortfarande till Walla Wallas ledande producenter och är högt rankad i hela staten. Största överraskningen, när jag smakar, är en strålande chenin blanc av sent

HÅLLBART INTRESSE

Vinproduktionen ligger på ungefär 200 miljoner liter vin om året. Cirka 90 procent av producenterna är små med under 60000 flaskor per år. Washington är perfekt för hållbart odlade viner av fler anledningar. Klimatet med kalla vintrar gör att många skadeinsekter och sjukdomar inte får fäste. Konsumenterna har stort intresse för hållbarhet och många vinodlare arbetar för att ställa om tekniken ytterligare.

”Druvorna växer här på en gammal uttorkad flodbädd med knytnävsstora stenar, extremt svårarbetat”

> skördade druvor från gamla stockar samt en semillon/sauvignon blanc med Graves som förebild. Därefter en fantastisk uppsättning röda viner med Vineyard Collection från Perigee och Ferguson samt Estate syrah som toppar.

CHRISTOPHE BARON ÄR en legend i Walla Walla. Ursprungligen från Champagne hamnade han i trakten efter att ha arbetat med vin över hela världen. Under ett besök i området såg han vingårdar med stora stenar som i Châteauneuf du Pape, och med liknande jordmån. Helt perfekt för syrah. Marken var billig på den tiden och han köpte på sig så mycket han hade råd med, 4 hektar. Folk kallade honom för den tokige fransosen, där går det ju inte att odla vin!

Druvorna vinifierade först hos Pepper Bridge tills han kunde bygga sitt eget Cayuse Vineyards. År 2002 var han den första att ställa om till biodynamisk odling och numer använder han hästar till arbetet i vingården. Han har utökat till 30 hektar, men produktionen är liten, 72000 flaskor som säljs direkt till kund listan som innehåller 3 500 törstiga vinvänner. 15000 står på kö.

BARONS KVALITETSDRIV HAR inspirerat andra. När Matt Reynvaan avbröt sina studier och flyttade hem till Walla Walla och föräldrarnas farm var han mer intresserad av golf än vin. På en runda med Marty Clubb på L'École No 41 antog han en utmaning. ”Kan du på ett slag komma inom tre meter från flaggan på det här hålet 200 meter bort, så får du anställning hos mig”.

Så blev det och efter ett par år var han mogen att ta över familjens lilla vingård. Matt fick även Christophe Baron som mentor och slet hårt för att lära sig göra vin på dennes nivå. När Matt Reynvaan släppte sitt första egna vin 2010 mottogs det med stort jubel i amerikansk vinpress.

Familjen Reynvaan äger i dag 13 hektar som de odlar biodynamiskt. Odlingarna finns på 500 meters höjd i Blue Mountain, på gränsen mot Oregon, samt nästgårds till Cayuse på Oregonsidan av Walla Walla AVA.

Tillsammans med pappa Mike Reynvaan, som startade vingården, åker jag till >

1.

2.

1. Mike Reynvaan i The Rocks där de stora stenarna präglar vinodlingen.
2. Vingårdarna ligger tätt i Red Mountains bästa område.
3. Marty Clubb äger L'Ecole 41 med sin familj och är en av pionjärerna.
4. Cristophe Baron håller en låg profil och tar inte emot besök. Deras tasting room i Walla Walla är ständigt stängt.

3.

4.

”Några flaskor stående i pupitre avslöjar att de även gör lite bubbel. Ett enormt ambitiöst projekt drivet med kärlek”

> Milton-Freewater på Oregonsidan där The Rocks ligger. Druvorna växer här på en gammal uttorkad flodbädd med knytnävsstora stenar, extremt svårarbetat. Syrah är främsta druvan, men här odlas även grenache blanc, viognier och marsanne samt i mindre skala Bordeauxdruvorna.

Druvorna blir till fantastiska viner med personlighet och fines. Poängen haglar över Reynvaan family vineyards från vinkritiker i hela världen och de ses i dag som ett av de främsta vinhusen i Washington.

MIN ANDRA DAG i Walla Walla börjar inte bra. Jag hade läst om de stora skogsbränderna som rasade i Kanada, men inte funderat så mycket på det. Nu hade vinden vänt och brandröken låg som en tät dimma över nejden. Som tur var låg själva bränderna långt borta, men sikten och avsaknaden av solljus var inte bra för druvorna och miljön – eller fotografering. Men röken hindrade inte ett spännande besök hos en nykomling i Walla Walla, men en gammal bekant från Spanien. Familjen Martinez-Bujanda med viner som Conde de Valdemar, Finca Valpiedra i Rioja och Finca Antigua i La Mancha.

En uppsplitande konflikt har delat familjen där en del behållit Martinez-Bujanda medan andra delen behållit Bodegas Valdemar i Rioja och nystartade Valdemar Estates i Walla Walla. Jesus Martinez-Bujanda berättar om beslutet att satsa i USA.

– Jag studerade vid universitetet i Washington och tyckte mycket om området.

– Vi hade tankar om att expandera i Spanien, men både min far och min syster blev väldigt imponerade över möjligheterna här. Vi beslutade oss att satsa helhjärtat och vara första internationella producenten i Washington.

– Det kändes naturligt att kunna sälja våra Riojaviner till konsumenterna här. För att få tillstånd till det var vi även tvungna att starta en restaurang. Anläggningen öppnade 2019 och fick mycket uppmärksamhet. Sen kom covid så det är först nu som vi är i full verksamhet igen. Nu anses den vara den bästa i Walla Walla, säger han stolt.

JESUS MARTINEZ-BUJANDA BOR här permanent nu och är vd för hela företaget, så med tids-

1. James Montone i sin källare där flaskorna står i "pupitres" enligt champagne-metoden.
2. Hektiskt i Long Shadows källare före skörden. Allt måste vara klart när druvorna börjar rasa in.
3. Devyani Gupta och Jesus Martinez Bujanda i Valdemar Estates sprillans nya vineri.

1.

2.

skillnaden blir det inte mycket sömn, även om syster Ana drar ett stort lass i Oyón.

Vinmakare på Valdemar Estates är Devyani Gupta som i unga år drogs in i vinvärlden och fick legenderna Gary Figgins och Norm McKibben som mentorer. Roussanne, chardonnay, syrah och cabernet står på vinlistan för tillfället, men Jesus berättar att de har sticklingar på druvor från Rioja i karantän för att planteras snarast.

INFLUENSER UTIFRÅN ÄR viktiga för den unga industrin i Washington. Long Shadows Vintners skapades av Allen Schoup, som avled förra året. Schoup låg till stor del bakom Ste Michells ofattbara framgångar. När han lämnade vd-jobbet 2000 kunde han se tillbaka till en fantastisk gärning. Han arbetade ständigt för att göra Washingtons viner kända och såg inte de andra producenterna som konkurrenter utan som partners. Konkurrenten var ju Kalifornien!

Idén med Long Shadows var att bjuda in nio av vinvärldens främsta frontfigurer att göra vin i Washington. Allen Schoup låg ju bakom framgångarna med Col Solare och Eroica så tanken var att personer som han träffat under åren som Michel Roland, John Duval, Armin Diel, bröderna Folonari och några andra vinmakare från Kalifornien skulle bidra med sina talanger.

Ansvarig vinmakare är nu Gilles Nicault från Frankrike. Han har varit i Washington sedan 1994. Alla avtal med de internationella vinmakarna är avslutade men Gilles gör fortfarande vinerna i deras anda.

SYNCLINE I COLUMBIA RIVER GORGE blir sista besöket, tre timmars bilkörning i ett dramatiskt landskap längs Columbiafloden. Tyvärr svårfotograferat på grund av brandröken.

Syncline drivs av James och Poppie Montone som startade tillsammans 1997 med drivkraften att göra småskaliga viner, odla biodynamiskt och följa sin passion för vinerna från Rhône och Bourgogne. De är väldigt små, 5000 lådor, men odlar och viniferar en skön samling druvor som picpoul, furmint, gamay, grenache, grüner veltliner förutom de traditionella. Några flaskor stående i pupitre avslöjar att de även gör lite bubbel. Ett enormt ambitiöst projekt drivet med kärlek.

En mycket värdig avslutning på sagolik resa genom Washingtons fantastiska vinvärld. Vi ser fram emot mer viner därifrån i Sverige! |

3.

**NÄSTA
NUMMER:**
Claes Löfgren
träffar Charles
Smith och tar
oss även
med till Oregon.

